

Філологічний факультет
Факультет іноземних мов

Структура фахового іспиту з мовознавства
(письмово)
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
(денна та заочна форма здобуття освіти)

Програму для вступників 2026 р. складено на основі програми предметного тесту з мовознавства єдиного фахового вступного випробування у 2026 р.

Фаховий іспит перевіряє теоретичні знання вступників з мовознавства як науки, що вивчає мову як складну знакову систему, її структуру, функції, походження, розвиток і закономірності функціонування в суспільстві, а також механізми породження й сприйняття мовлення, і складається з чотирьох тематичних розділів:

№ з/п	Найменування розділу	Питома вага розділу, %
1	Мовознавство як наука	8-12
2	Мова, мовлення, суспільство	15-25
3	Системно-структурна організація мови	35-45
4	Стилістика	25-35

Час виконання тесту – 180 хвилин

КОГНІТИВНІ РІВНІ ОХОПЛЕННЯ:

Рівень А. Необхідний когнітивний рівень «Знання».

Рівень В. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння».

Рівень С. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування».

Рівень D. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування» та «Аналіз»/«Синтез»/«Оцінка».

Структура фахового іспиту

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	РОЗДІЛ 1. МОВОЗНАВСТВО О ЯК НАУКА	8-12	
1.1.	Мовознавство як наука про мову. Предмет і завдання, основні проблеми мовознавчої науки (природа і сутність мови, мова і мислення, мова і мовлення, походження мови, мова і суспільство, система і структура мови).		В
1.2.	Система мовознавчих дисциплін: мовознавство загальне і часткове, теоретичне і прикладне.		А
1.3.	Методологія основа мовознавства. Індуктивний і дедуктивний підходи до вивчення мовних явищ. Вихідні		В

	<p>прийоми наукового аналізу мовного матеріалу (методи проведення лінгвістичних досліджень): описовий метод; порівняльноісторичний метод; метод лінгвістичної географії; зіставний метод; структурний метод.</p>		
1.4.	<p>Синхронія і діяхронія як аспекти мовознавчого аналізу.</p>		В
1.5.	<p>Зв'язок мовознавства з літературознавством, історією, археологією, філософією, логікою, соціологією, психологією, етнологією, культурологією, інформаційними технологіями, математикою, семіотикою, фізіологією, медициною, фізикою, географією.</p>		В

2	РОЗДІЛ 2. МОВА, МОВЛЕННЯ, СУСПІЛЬСТВО	15-25	
2.1.	Загальні поняття про мову. Мова як явище біологічне, психічне, суспільне.	0,5-1,5	
2.2.	Системний характер мови	1,5-2,5	

2.2.1.	Структура мови. Ієрархійність (поліструктурність) рівнів мови. Теорія ієрархії рівнів.		В
2.2.2.	Рівні мови: основні (фонологійний, морфологічний, лексико- семантичний і синтаксичний); проміжні рівні (морфонологійний, словотвірний, фразеологічний). Взаємозалежність рівнів мови. Динамічність.		В
2.2.3.	Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Види співвідношень: парадигмальні, синтагмальні й ієрархійні відношення між мовними одинацями		В
2.3.	Система і норма	2,5-3,5	
2.3.1	Властивості мовних одиниць: системоутворювальні і системонабуті.		В
2.3.2.	Мовна система: фонологія, морфологія, лексикологія,		В

	синтаксис.		
2.3.3.	Мовна норма. Орфоепічні, орфографічні, граматичні, лексичні, стилістичні норми. Відмінності між мовною системою і мовною нормою.		В
2.4.	Функції мови	1,5-2,5	
2.4.1.	Основні функції мови: комунікативна, мислетвірна, когнітивна (гносеологічна).		В
2.4.2.	Похідні (уточнювальні, часткові) функції мови. Фатична, репрезентативна, емотивна, експресивна, волюнтативна, прагматична, естетична, референтна.		В
2.5.	Знакова природа мови	3,5-4,5	
2.5.1	Визначення мовного знака.		В
2.5.2.	Своєрідність мови як знакової системи: характеристика мовного знака:		В

	ДОВІЛЬНІСТЬ, ЛІНІЙНІСТЬ, ЗМІННІСТЬ.		
--	---	--	--

2.5.3	<p>Знаковість і одиниці мови. Основні характеристики знака: план вираження, план змісту. Знак, напівзнак. Субзнаковий, знаковий і суперзнаковий рівні мови. Найменші мовні одиниці і знак (фонема, морфема, слово, речення)</p>		В
2.6.	Мовлення	0,5-1,5	
2.6.1	<p>Фізіологічні механізми мовлення. Форми вираження слова. Слово почуте, слово побачене, слово вимовлене.</p>		В
2.6.2.	<p>Периферійний (голосовий) апарат мовлення, його будова. Дихальний, голосовий, артикуляційний. Активні, пасивні органи мовлення: рухомі (язик, губи, нижня щелепа, м'яке піднебіння, язичок); нерухомі (зуби, альвеоли, тверде</p>		А

	піднебіння, задня стінка зіва, верхня щелепа, порожнина носа).		
2.7.	Види мовлення	1,5-2,5	
2.7.1.	Зовнішнє мовлення: усне (монолог, діалог, полілог), писемне.		В
2.7.2.	Внутрішнє мовлення.		А
2.8.	Мова як засіб спілкування	2-3	
2.8.1.	Функції, форми й засоби спілкування. Класифікації функцій спілкування: інформаційнокомунікативна, регулятивнокомунікативна, афективнокомунікативна.		В
2.8.2	Аспекти спілкування (комунікативний, інтерактивний, перцептивний) та їхні особливості.		В
2.8.3.	Поняття комунікативного бар'єру. Авторитет, уникнення, нерозуміння.		В
2.8.4.	Вербальна і невербальна комунікація.		В

	Словесне спілкування, кінесика, паралінгвістика, проксеміка.		
2.9.	Мова і суспільство	2-3	
2.9.1	Соціальна функція мови: комунікація, соціалізація, ідентифікація.		В
2.9.2.	Державна мова, мовна політика.		В

2.9.3.	Мова як загальнонародне явище.		В
2.9.4.	Характерні риси взаємодії мови та культури: культурні концепти, мовні табу, мовні ритуали.		В
2.9.5.	Мова та ідентичність. Види ідентичності (етнічна, соціальна, індивідуальна).		В
	РОЗДІЛ 3. СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ МОВИ	35-45	
3.1.	Фонетична система мови	7-9	
3.1.1	Три аспекти вивчення звуків		В

	(акустичний, артикуляційний, функційний).		
3.1.2.	Принципи класифікації голосних та приголосних звуків. Звук і фонема.		В
3.1.3.	Фонеми в парадигматиці й синтагматиці (опозиції фонем, фонологійні класи).		В
3.1.4.	Фонетичне членування мовленнєвого потоку (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук). Наголос. Інтонація.		А
3.1.5.	Фонетичні закони. Фонетичні зміни. Комбінаторні звукові зміни (акомодація, асиміляція, дисиміляція, метатеза). Позиційні звукові зміни (редукція, протеза).		В
3.1.6.	Фонетична й фонематична транскрипція. Транслітерація.		В
3.2.	Лексико-	12-16	

	семантична система мови		
3.2.1.	Слово, поняття, концепт. Лексико-семантичні варіанти слова. Типи мотивації лексичних одиниць (фонетична, морфологічна, етимологічна, семантична).		В
3.2.2.	Мовна семантика. Семантика й референція. Типи значень: лексичне та граматичне значення слова. Денотативне й конотативне значення слова. Стилістичний компонент значення. Розвиток значення слова: розширення, звуження, меліоризація, зниження (пейорація), метафоричне перенесення, метонімічне перенесення, евфемізація.		В
3.2.3.	Полісемія слова. Синоніми.		С

	<p>Антоніми. Омоніми. Пароніми. Поняття семантичного поля.</p>		
3.2.4.	<p>Функційна диференціація лексики. Стилістична диференціація: книжна лексика, розмовна, нейтральна. Соціальна й територіальна диференціація: професійна лексика (терміни); жаргонізми, арготизми, сленгізми, діалектизми. Активна й пасивна лексика (неологізми, okazіоналізми, історизми, архаїзми).</p>		С
3.2.5.	<p>Етимологія. Типи лексики за походженням (питомі й запозичені слова). Асиміляція запозичень: фонетична адаптація; граматична та лексична</p>		В

	асиміляція.		
3.2.6.	Фразеологія. Класифікація фразеологізмів: за структурою, за семантичним принципом, за походженням, за функцією. Синонімія та антонімія фразеологізмів.		С
3.2.7.	Лексикографія. Типи словників. Основні концепції укладання словників. Структура словникової статті.		В
3.3.	Грамматична система мови		
3.3.1	Морфеміка і дериватологія	1,5-2,5	
3.3.1.1	Морфемна будова слова. Види та варіанти морфем. Формотвірні / словотвірні афікси. Основа слова. Похідні й непохідні основи. Словотвірна пара (похідне і твірне слово).		А
3.3.1.2	Способи творення слів. Морфологічні способи творення слів: афіксальні та		В

	<p>неафіксальні (композиція, юкстапозиція, абревіація). Неморфологічні способи творення слів: лексикосинтаксичний, лексико-семантичний, морфологосинтаксичний (конверсія).</p>		
3.3.2.	Морфологія	7-9	
3.3.2.1	<p>Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія. Способи вираження граматичних значень через афікси: флексія, суфікс, постфікс, префікс, інтерфікс.</p>		В
3.3.2.2	<p>Аглютинація і фузія. Аналітичні граматичні засоби: службові слова, порядок слів, інтонація. Синтетичні граматичні способи: внутрішня</p>		А

	<p>флексія, редуплікація, суплетивізм, синтаксичне словоскладання, наголос.</p>		
3.2.2.3	<p>Частини мови як лексико- граматичні класи слів. Принципи виокремлення частин мови. Іменник як частина мови. Грамматичні категорії іменника (рід, число, відмінок). Лексикограматич ні розряди іменника (власні / загальні назви; істоти / неістоти; конкретні / абстрактні назви; збірні / речовинні). Прикметник як частина мови. Грамматичні категорії прикметника (рід, число, відмінок). Лексико- граматичні розряди прикметника (якісні, відносні, присвійні). Ступенювання прикметників.</p>		В

	<p>Числівник як частина мови.</p> <p>Класифікація числівників за семантичним принципом.</p> <p>Займенник як частина мови.</p> <p>Розряди займенників.</p> <p>Дієслово як частина мови.</p> <p>Особові й неособові форми дієслова.</p> <p>Морфологічні категорії дієслова (вид, перехідність / неперехідність, стан, спосіб, час, особа, рід, число).</p> <p>Синтаксичні ролі дієслова.</p> <p>Прислівник як частина мови.</p> <p>Розряди прислівників за значенням.</p> <p>Ступенювання прислівників.</p> <p>Службові частини мови.</p> <p>Прийменник: розряди та функції.</p> <p>Сполучник: розряди і функції.</p> <p>Частка: розряди й функції. Вигук та звуконаслідувальні слова.</p>		
--	--	--	--

3.3.3.	Синтаксис	7-9	
3.3.3.1	Типи синтаксичного зв'язку: сполучниковий (сурядний, підрядний) / безсполучниковий. Форми підрядного зв'язку: узгодження, керування, прилягання.		В
3.3.3.2	Словосполучення . Критерії класифікації словосполучень (за формою зв'язку, за будовою, за морфологічним принципом).		В
3.3.3.3	Типи простих речень за метою висловлювання, за структурою (односкладні / двоскладні, поширені / непоширені, повні / неповні).		В
3.3.3.4	Актуальне членування речення: поняття теми й реми.		В
3.3.3.5	Типологія складних речень (складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові,		В

	багатокомпонентні з різними видами зв'язку).		
3.3.3.6	Способи та засоби поєднання речень у тексті: ланцюжковий і паралельний зв'язки компонентів.		В
3.3.3.7	Поняття когезії й когерентності.		А
4	РОЗДІЛ 4. СТИЛІСТИКА	25-35	
4.1	Стилістика як галузь мовознавства. Розділи стилістики та їхні завдання.	3,5-4,5	
4.1.1.	Об'єкт і предмет стилістики.		А
4.1.2.	Загальна стилістика: мета й завдання.		А
4.1.3.	Стилістика мови як розділ про стилі мови.		А
4.1.4.	Стилістика мовлення як розділ про семантичні, експресивно-стилістичні особливості мовлення в його усній і писемній формах.		А
4.1.5.	Стилістика художньої літератури як		А

	розділ про специфічні особливості літературного напрямку та індивідуальні особливості стилю письменника чи твору.		
4.1.6.	Функційна стилістика: мета й завдання.		А
4.2.	Функційні стилі та їхня класифікація.	4-6	
4.2.1.	Поняття функційного стилю і підстилю.		А
4.2.2.	Офіційно-діловий стиль. Сфера застосування офіційно-ділового стилю. Становлення й розвиток офіційно-ділового стилю. Норми офіційноділового стилю. Ознаки: документальність, стабільність, стислість, чіткість, стандартизованість вислову, регламентованість		В
4.2.3.	Науковий стиль. Ознаки наукового		В

	стилю: об'єктивність, логічність, узагальненість, однозначність, лаконічність, аргументованість, точність.		
4.2.4.	Публіцистичний стиль. Головні сфери реалізації сучасного публіцистичного стилю. Ознаки публіцистичного стилю: поєднання логічності доказів, точності висловлювання положень з емоційно експресивною образністю використання художніх засобів; доступність; спрямованість на широку аудиторію; інформативність.		В
4.2.5.	Розмовний стиль. Головні сфери реалізації розмовного стилю. Ознаки розмовного стилю: спонтанність, безпосередність, невербальні засоби		В

	спілкування (міміка, жести), емоційність, використання вигуків, звертань, неповних речень.		
4.2.6.	Художній стиль. Головні сфери реалізації художнього стилю. Ознаки художнього стилю: образність, поетичність, естетика мовлення, експресія як інтенсивність вираження, зображальність, поєднання конкретно-чуттєвого живописання з інтелектуалізмом. Засоби образності.		В
4.3.	Жанрова диференціація	5-7	
4.3.1.	Поняття жанру в стилістиці.		А
4.3.2.	Жанри офіційно-ділового стилю: закон, постанова, договір, меморандум, протокол, заява, резюме, автобіографія, діловий лист.		В

4.3.3.	Жанри наукового стилю: монографія, стаття, тези, рецензія, анотація, доповідь, лекція.		В
4.3.4.	Жанри публіцистичного стилю: стаття, замітка, репортаж, нарис, фейлетон, есе.		В
4.3.5.	Жанри розмовного стилю: бесіда, промова (вітальна, застільна, поминальна).		В
4.3.6.	Жанри художнього стилю: епічні (роман, сага, повість, оповідання, новела), ліричні (вірш, поема, балада), драматичні (трагедія, комедія, драма).		В
4.4.	Стилістичні ресурси (засоби мови).	8-12	
4.4.1.	Поняття про тропи та фігури.		А
4.4.2.	Фонетичні засоби стилістики: алітерація,		В

	асонанс, анафора, епіфора, звуконаслідування, фонетичний повтор, рима.		
4.4.3.	Лексичні засоби стилістики: алегорія, метафора, персоніфікація, метонімія, епітет, синекдоха, порівняння, оксиморон, гіпербола, літота, табу та евфемізми, іронія, сарказм, гротеск.		С
4.4.4.	Синтаксичні засоби стилістики: антитеза, парцеляція, градація, інверсія, паліндром, акростих, парономазія, синтаксичний повтор, риторичне питання, риторичне звертання, еліпсис, багатосполучниковість, безсполучниковість, період.		В
4.5	Стилістика тексту	4-6	
4.5.1.	Композиційно-		В

	стилістичні особливості тексту.		
4.5.2.	Дискурс як комунікативно-стилістичне явище.		В

Рекомендована література

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Безгодова Н. С., Найрулін А. О. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для здобувачів філологічних спеціальностей закладів вищої освіти. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. 227 с.
3. Голубовська І.О. (Ред.) Вступ до мовознавства: Підручник. Київ: Академія, 2016. 318 с.
4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : Підручник. Київ: Академія, 2008. 368 с. (Альмаматер).
5. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : Короткий нарис : Навч. посіб. Київ:: Вища шк., 2006. 143 с. іл.
6. Монжалей Т. Вступ до мовознавства. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2016. 184 с.
7. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2021. 190 с.
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
9. Силка А., Брага І., Дорошенко Л. Від звука до тексту. Аналіз мовних одиниць різних рівнів. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2019. 348 с.
10. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова / за ред. О.Д. Пономаріва. К.: Либідь, 1993. 336 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Лінгвістичний портал MOVA.info. URL: <http://www.mova.info/>

2. Український мовно-інформаційний фонд. URL: <http://www.ulif.org.ua>

3. Про засади державної мовної політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text>

**Структура та система оцінювання фахового іспиту з мовознавства
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра:**

Тест оцінюється за принципом: 1 правильна відповідь – 1 бал. Максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, надавши правильні відповіді на всі запитання, – 140. Для отримання позитивного результату складання фахового іспиту з мовознавства вступнику необхідно набрати щонайменше 35 тестових балів, що дорівнює 100 балам за шкалою переведення.

**Таблиця переведення тестових балів фахового іспиту з мовознавства
ля вступу для здобуття ступеня магістра**

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
35	100	71	148	107	183,5
36	101	72	149	108	184
37	102	73	150	109	184,5
38	103	74	151	110	185
39	104	75	152	111	185,5
40	105	76	153	112	186
41	106	77	154	113	186,5
42	107	78	155	114	187
43	108	79	156	115	187,5
44	109	80	157	116	188
45	110	81	158	117	188,5
46	111	82	159	118	189

47	112	83	160	119	189,5
48	113,5	84	161	120	190
49	115	85	162	121	190,5
50	116,5	86	163	122	191
51	118	87	164	123	191,5
52	119,5	88	165	124	192
53	121	89	166	125	192,5
54	122,5	90	167	126	193
55	124	91	168	127	193,5
56	125,5	92	169	128	194
57	127	93	170	129	194,5
58	128,5	94	171	130	195
59	130	95	172	131	195,5
60	131,5	96	173	132	196
61	133	97	174	133	196,5
62	134,5	98	175	134	197
63	136	99	176	135	197,5
64	137,5	100	177	136	198
65	139	101	178	137	198,5
66	140,5	102	179	138	199
67	142	103	180	139	199,5
68	143,5	104	181	140	200
69	145	105	182		
70	146,5	106	183		

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка з фахового іспиту замість ЄФВВ з мовознавства становить не менше 100 балів.

Голова фахової атестаційної комісії

філологічний факультет

Освітня програма «Українська мова і література
та українська мова як іноземна»

Михайло СПОДАРЕЦЬ

Освітня програма «Польська мова і література
та українська мова»

Софія БУТКО

Освітня програма «Прикладна лінгвістика
та англійська мова»

Наталія ДУБОВИК

факультет іноземних мов

Освітня програма «Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова»

Ірина МОРОЗОВА

Освітня програма «Німецька мова та література
і переклад та англійська мова»

Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Освітня програма «Французька мова та література
і переклад та англійська мова»

Вікторія ЧУБ

Освітня програма «Переклад (китайська та англійська мови)»

Юлія ЛАХМОТОВА

Затверджено на засіданні приймальної комісії від 05.05.2026 протокол № 5

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

